

Najugaqarfitsialak - Tikitassaqqissoq

Et godt sted at bo - Et godt sted at besøge

Sektorplan for turisme 2025-2035

Indhold

1. Forord	3
2. Udgangspunktet.....	4
3. Vision, Mission og Mål	6
4. Handleplan 2025-2035	9
4.1. Skabelse af bedre rammebetingelser	9
4.2. Etablering af bedre modtagerapparat	10
4.3. Mere kompetenceudvikling	16
4.4. Bæredygtighed	20
5. Indikatorer på målopfyldelse	22
6. Budget og finansiering	24
7. Konsekvensvurdering og risikoanalyse	24
8. Opfølgning	24

Naalakkersuisut

Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling

Tel +299 34 50 00

3900 Nuuk

Kalaallit Nunaat

www.naalakkersuisut.gl (Naalakkersuisuts officielle hjemmeside)

www.tradeinvest.gl (Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestillings investeringshjemmeside)

www.greenland.com (Visit Greenlands hjemmeside)

1. Forord

Udviklingen indenfor turismen har været markant stigende de senere år – en udvikling alle forventer vil fortsætte. Det har især været tydeligt i bestemte byer og bosteder. Her har turismen medført flere charterbåde, flere cafeer, større indtjening i butikker og grupper af turister der bevæger sig rundt på veje og stier eller i naturen. Andre steder har turismen måske medført at det har været sværere at få billetter på bestemte tider af året eller at der hurtigt er blevet udsolgt i butikken.

Naalakkersuisut ønsker at turismen skal være til gavn for befolkningen og gøre landet til et endnu bedre sted at bo.

Hvis den ambition skal blive til virkelighed, er det nødvendigt at alle dele af den offentlige forvaltning trækker i samme retning, så vi tilsammen understøtter den ønskede udvikling af turismen.

Denne sektorplan har netop til opgave at beskrive de mange tiltag der er behov for, hvis vi skal sikre at turismen vokser sig større på en måde der bidrager positivt til økonomien, til kulturen og til naturen. Og hvor turismen spredes ud i alle dele af landet og hen over flere sæsoner.

Som I kan læse, kræver mange af de nævnte indsatsen en årelang indsats før målet er nået. 'Hurtigt' er ikke altid bedre. Masseturismen og hurtig vækst er ikke målet med denne sektorplan. Det er derimod at understøtte turismeudviklingen som en bærende erhvervsøjle på den lange bane og på en måde hvor vi alle kan følge med.

Grønland er et godt sted at bo og vi ønsker at dele vores land med gæster på en måde der er bæredygtig - både for turisten og for os der er så heldige at kalde Grønland "hjem".

Naaja H. Nathanielsen

Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling

2. Udgangspunktet

2023 var et rekordår for både landbaseret turisme og krydstogtturisme. Ifølge Visit Greenland og Grønlands Statistik fløj lige under 65.000 turister til Grønland, mens cirka 76.500 besøgte med et krydstogtskib. For flypassagerer er det en vækst på 9 % i forhold til 2022, mens det for krydstogtturismen er en vækst på hele 73,8 % i forhold til 2022. Som en konsekvens for de skærpede restriktioner for krydstogtserhvervet i Svalbard, og ophør af sejlads i farvandet ved Rusland, søgte skibene mod Grønland, der endnu i dag har få (eller ingen) restriktioner.

I 2024 og 2026 åbner der 3 nye lufthavne og kapaciteten for at modtage flytrafik fra udlandet øges. Prognoserne peger på en gennemsnitlig stigning af flyrejsende på omkring 4% procent årligt frem mod 2050¹.

Den forventede stigning i antal tilrejsende vil uvægerligt påvirke samfundet og kræver derfor en sammenhængende plan på tværs af sektorer. Det skal sikres, at samfundet får et maksimalt udbytte af den øgede turisme. Dette gælder både i forhold til indtjeningen, men også kulturelt og socialt, hvor turismen skal føre til flere lokale oplevelser og udvikling af andre erhvervsgræne der både betjener samfundet og turismen, såsom udvikling af lokale fødevarer og bedret infrastruktur. Målet er dermed, at turismen bidrager til bedre levevilkår regionalt og nationalt. Turismen skal være til gavn for samfundet og bidrage til at landet bliver et endnu bedre sted at bo.

I analysen *Den Økonomiske Betydning af Udenlandsk Turisme i Grønland* udarbejdet af Visit Greenland, Greenland Airports, Sikuki, Nalik Ventures, AECO, Air Greenland og GrønlandsBANKEN fra 2024 belyses det økonomiske aftryk fra turismeindustrien. Overordnet set estimerer analysen, at turismen i 2023 bidrog med cirka 1,9 mia. danske kroner i eksportomsætning, hvor flyturismen stod for 57 % af indtægten. Analysen påviste vigtigheden af at prioritere og tiltrække de rigtige målgrupper. Eksempelvis tjener samfundet mere på flybaserede turister end krydstogtspassagerer, ikke kun i forhold til deres valg af transport, men også i forhold til forbrug under opholdet. Analyser af denne slags giver mulighed for at afdække hvordan vi kan øge indtjeningen pr. turist og også pege på hvilke segmenter af turister der med fordel kan målrettes kampagner mod.

Sektorplanen skal sikre, at vi målrettet tiltrækker de mest fordelagtige turistsegmenter og at deres ophold bidrager positivt til samfundet. Adventuresegmentet, som typisk forbruger mere i lokalsamfundet end gennemsnittet og er meget påpasselige med ikke at gøre skade på den destination, de besøger vil derfor være det primære segment, der skal være fokus på. Desuden passer deres interesser inden for storslået natur, autentisk kultur og udfoldelse af fysisk aktivitet rigtig godt til landets turismetilbud.

I denne turismesektorplan for turismeudviklingen udpeges de mål og de indsats der er nødvendige at arbejde med de næste 10 år på tværs af departementer og myndigheder.

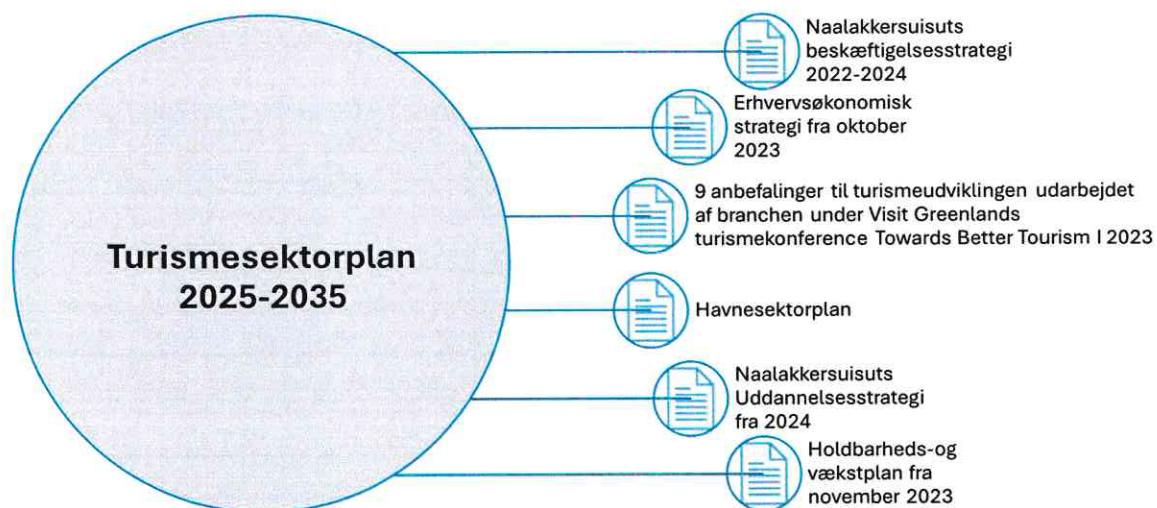
Turismen er en industri, som har snitflader og berøring med mange andre sektorer og brancher. Når der kommer flere mennesker ind i et samfund - også selvom det er midlertidigt - vil presset automatisk øges på samfundets ressourcer uanset om det er anlægsfaciliteter, fysiske områder, offentlige services, infrastruktur, menneskelige ressourcer eller varer. Dette skal indtænkes i turismeudviklingen, så turismen ikke bliver til gene for lokalbefolkningen. Ved at forstå turismen

---

¹ Greenland Airports

brede og forstå dens påvirkning på samfundets funktioner som helhed kan vi lykkes med at få det maksimale udbytte fra denne branche.

Turismesektorplanen er baseret på turismeloven vedtaget af Inatsisartut i efteråret 2024, og det strategiske forarbejde, som er udført i forbindelse med Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestillings Overgangsstrategi for turismeområder 2023-2024, en række møder med aktører og kommunalbestyrelser og er tilpasset relevante vedtagne politiske strategier, sektorplaner og handleplaner på andre områder, samt anbefalinger fra erhvervslivet og fagorganisationer. Disse er indkredset, men ikke begrænset til:

Organisatorisk er turismen som fag- og udviklingsområde forankret både i Selvstyret og i kommunerne. Selvstyret er ansvarligt for de nationale politiske rammebetingelser, mens kommunerne og de lokale erhvervsråd varetager den regionale turismeudvikling og markedsføring. Visit Greenland er det nationale turistråd med ekspertfaglighed, som samarbejder med Naalakkersuisut og er det udførende organ på blandt andet national markedsføring, turismeudvikling og understøttelse af branchens aktører. Dertil kommer de mange erhvervsaktører både i og omkring turismen samt fagforeninger, interesseorganisationer med fokus på emner som samfund, miljø og fangst og fiskeri samt danske myndigheder med ansvar for beredskab, tilsyn m.fl. Turismeudvikling må derfor nødvendigvis forholde sig til - og inddrage - alle relevante aktører for at lykkes.

Succesen med denne sektorplan forudsætter en stor koordinering og god dialog af initiativerne sammen med kommunerne. Udviklingen skal ske blandt befolkningen og turismeerhvervet på de besøgte destinationer. Det er vigtigt at kommunerne påtager sig en rolle i rækken af de planlagte initiativer, og tager ejerskab for at turismeudviklingen sker på lokale præmisser. Når det giver mening for en kommune, skal kommunen afsætte ressourcer til de initiativer de ser fordele i.

Den metodiske redegørelse for udarbejdelse af turismesektorplanen kan findes i bilag A.

3. Vision, Mission og Mål

I 2035 er Kalaallit Nunaat en turistnation i arktisk topklasse. Turismen er en bærende erhvervssektor og bidrager betydeligt til samfundets udvikling og velstand. Turismen skaber værdi - både økonomisk og kulturelt. Turismen er til gavn for alle og gør landet til et endnu bedre sted at bo.

Missionen er at sikre en tværgående og målrettet turismeudvikling, hvor alle trækker i samme retning og hvor bæredygtighed og samfundsværdi hele tiden er i fokus. Væksten i turisme skal ikke kun komme i en stigning i antal af turister, men også i en højere indtjening pr. turist. Målet er kvalitet over kvantitet, forstået som et succeskriterie hvor bedre turisme er vigtigere end mere turisme. Dette vil bidrage til at sikre lokal opbakning til turismen og give den enkelte turist en bedre oplevelse.

Mål 2035

- **Turismen udgør 40% af landets samlede eksportværdi**
- **Antallet af turister er fordoblet og indtjeningen pr. turist er øget**
- **Flere end 2.000 personer er beskæftigede i turismen**
- **Kapacitetsudnyttelsen er steget til 75% året rundt**
- **Alle turistoperatører har en formuleret politik om bæredygtighed**

Alle initiativer i sektorplanen skal understøtte de ovenstående mål for 2035. Derudover vil sektorplanens blive bedømt på deres effekt på 4 væsentlige fokusområder, der er udpeget som særligt vigtige for at understøtte målene. De 4 fokusområder er:

- A Skabelse af bedre rammebetingelser**
- B Etablering af bedre modtagerapparat**
- C Mere kompetenceudvikling**
- D Bæredygtighed**

Fokusområde A: Bedre rammebetingelser

Det er en klar politisk opgave løbende at sikre, at rammerne om turismeindustrien er tidssvarende og understøtter udviklingen. Under rammebetingelser hører eksempelvis udvikling og opdatering af

lovgivning, udvikling og opdatering af måden administrationen af turismen foregår på, løbende indsamling af statistik og viden til understøttelse af øvrige initiativer og effektmåling, samt at sikre attraktive rammer, der skaber mulighed for tilvejebringelse af finansiering. I første omgang fokuseres der på at implementere turismeloven vedtaget af Inatsisartut i 2024.

Fokusområde B: Bedre modtagerapparat

Hvor udvikling af rammebetingelser er en overvejende administrativ proces, handler udvikling af modtagerapparatet om etablering af fysiske anlæg og oplevelser, der kan håndtere den øgede mængde mennesker og øge kapaciteten. Det er væsentligt, at udvikling af modtagerapparatet ikke alene fokuserer på turismen, men også bidrager til at forbedre forholdene for lokalsamfund og lokalbefolkningen. Fokusområdet handler dermed om styrkelse af infrastrukturen, udvikling af bæredygtige naturoplevelser, beskyttelse af natur og kultur i områder med stor færdsel og udvikling af kulturen som erhverv.

Fokusområde C: Mere kompetenceudvikling

Kompetenceudvikling er afgørende for at sikre lokal inddragelse, og for at øge den lokale indtjening fra turismen. Ved at sikre relevante uddannelses tilbud og investere i efteruddannelser vil vi bidrage til en øget lokal arbejdsstyrke indenfor turismen. En arbejdsstyrke der kan understøtte en bæredygtig og vækstorienteret turismesektor. Det handler derfor konkret om at tilpasse og udvikle uddannelses tilbud, øge befolkningens kvalifikationer i forhold til hel- eller deltidsbeskæftigelse indenfor turismen. Det handler desuden om at øge bevidstheden i befolkningen omkring mulighederne i turismen og effekten af den, og om at skabe grundlag for helårsbeskæftigelse for flere.

Flere skal være beskæftigede i turismeerhvervet. Mange erhverv mangler arbejdskraft, så det er en udfordring at finde flere, der ønsker at tage jobs i erhvervet. Udover rekruttering fra andre erhverv (der reduceres i aktivitet) og folk der tager deltidsbeskæftigelse i turismen, vil vi i større grad blive afhængige af udenlandsk arbejdskraft.

Fokusområde D: Bæredygtighed

Målet med turismesektorplanen er at udvikle turismen i en retning, som medfører økonomisk vækst på en måde som tager hensyn til miljø, natur og lokalsamfund. Befolkningens opbakning til turismen afhænger af at væksten i turismen ikke kompromitterer livskvalitet, tilbud og ressourcer for lokalbefolkningen, men derimod bidrager til at gøre landet til et endnu bedre sted at bo. Flere turister betyder flere flyvninger, mere skibstrafik, øget bygge- og anlægsaktivitet og mere intern passagertransport til lands og vands, som på nuværende tidspunkt er klimatunge aktiviteter. Det handler eksempelvis om etablering af landstrøm for mindske luftforurening under krydstogtanløb til gavn for klima og lokalmiljø. Det handler også om udvikling af en bæredygtighedsstrategi for turismen og etablering af certificeringsordninger, der gør det lettere for turister at vælge de bæredygtige og grønne løsninger når de køber ophold og produkter. Det forventes, at den teknologiske udvikling også vil kunne understøtte en bæredygtig retning i sektorplanens levetid, da der aktuelt sker meget i retning af en grøn omstilling.

FN's Bæredygtigheds mål danner baggrund for flere initiativer i sektorplanen. Af FN's 17 verdensmål og 169 delmål er der udvalgt fire mål, der vil være centrale i turismesektorplanens 10-årige strategiperiode:

- Kvalitetsuddannelse (verdensmål 4)
- Anstændige jobs og økonomisk vækst (verdensmål 8)
- Industri, Innovation og Infrastruktur (Verdensmål 9)
- Ansvarligt forbrug og produktion (Verdensmål 12)

Fokus på disse fire verdensmål udelukker dog ikke, at der også arbejdes med de andre mål og delmål i den 10-årige periode.

4. Handleplan 2025-2035

I dette afsnit præsenteres nogle af de konkrete initiativer, som de inddragede sektorer vil gennemføre eller påbegynde de næste 10 år. Initiativerne oplistes samlet i bilaget, under det fokusområde som de mest henhører under og prioriteres, i forhold til, og i hvilken grad de understøtter de 4 slutmål for 2035. Under hvert initiativ vil det fremgå, hvilken myndighed der har ansvaret for målopfyldelsen.

4.1. Skabelse af bedre rammebetingelser

Turismen er allerede i 2024 en af de hurtigst voksende sektorer i landet, og denne vækst forventes kun at fortsætte. Ud fra nedenstående figur ses den markante stigning i bruttoværditilvæksten, beskæftigelsen og skatter og afgifter, der er sket fra 2018-2023².

Fokusområdet understøttes af 8 konkrete initiativer, der spænder vidt i kompleksitet og varighed i eksekveringen. Nogle af initiativer prioriteres højere end andre, idet de kan være fremmende eller afgørende for erhvervet.

Ud af initiativerne vil følgende have primært fokus, og blive prioriteret højt for at blive realiseret:

Initiativ 1 - Start- og vækstpulje

Oprettelse af pulje med særlig fokus på starthjælp og vækst. Puljen vil støtte projekter, der bidrager til udvikling i turismebranchen uden for de større byer.

Eksisterende lånemuligheder og støtteordninger og behovet for eventuelle justeringer skal analyseres. Det skal endvidere afdækkes om der skal etableres andre fremmende tiltag, særligt de steder hvor det kan være en udfordring, at aktører selv kan opbygge kapitalen til de nødvendige investeringer.

Initiativ 7 - Kortlægning af den økonomiske betydning af turismesektoren

² FINAL. Den-Økonomiske-betydning-af-Udenlandsk-Turisme-i-Gronland.pdf (tourismstat.gl)

For at få et indblik i de samfundsøkonomiske gevinster for turismen skal der udarbejdes en analyse i form af en Tourism Satellite Account (TSA), som har til formål at belyse den økonomiske værdi af udenlandsk turisme i Grønland. Ved at etablere en grønlandsk Tourism Satellite Account (TSA) tager vi skridtet videre mod en international standardisering af turismeøkonomiske analyser. Dette projekt giver unikke muligheder for sammenligning med andre lande ved at anvende en metode, der er bredt anerkendt og anvendt af de fleste europæiske lande. Denne tilgang er desuden anbefalet af førende internationale organisationer såsom FN, Eurostat, og OECD. Dette åbner op for en række fordele, herunder bedre benchmarking muligheder, hvilket gør det muligt for Grønland at positionere sig mere præcist på det globale turistmarked. Samtidig understøtter det strategisk planlægning og udvikling af turistsektoren på en måde, der fremmer bæredygtig økonomisk vækst og samfundsudvikling, baseret på solidt og sammenligneligt data.

Initiativ 8 - AirBnB lovgivning (Korttidsudlejning af bolig)

Turister har behov for spændende og attraktive overnatningsmuligheder, både på overnatningssteder og gennem privat leje bl.a. via platformen AirBnB, når de besøger vores land. Turister vælger ofte at bo i private hjem frem for hoteller for at få en anden oplevelse på deres ferie. Privat udlejning kan være en god indtægtskilde for mange borgere, men det er nødvendigt at korttidsudlejning af boliger - særligt via udlejningsportaler - bliver reguleret.

Adskillige lande har oplevet flere uhensigtsmæssige forhold, der bl.a. har resulteret i at private virksomheder, har haft mulighed for at udnytte de uregulerede områder omkring udlejning af boliger, der herefter har haft den negative effekt, at lokalbefolkninger er blevet pressede ud af de mest attraktive byområder.

Baseret på erfaringerne vil det være hensigtsmæssigt at der udarbejdes retningslinjer, med elementer som tydeliggør til hvilken pris og varighed, der kan udlejes boliger. Det skal tillige sikres at oplysninger om antal overnatninger, antal gæster, anden relevant data samt eventuelle gebyrer/afgifter bliver anmeldt eller afregnet til rette instanser.

4.2. Etablering af bedre modtagerapparat

Allerede i dag efterspørger turisterne mere tidssvarende modtagerfaciliteter. Selvom vores land på mange områder betragtes som en dyr rejsedestination, har undersøgelser vist, at turister gerne vil betale for ydelser, hvis blot faciliteterne og modtagerapparatet er tidssvarende og til stede.

Naalakkersuisut ønsker at støtte op om forbedrede faciliteter for nuværende og kommende turister og vil således prioritere en række initiativer, som styrker modtagerapparatet og tilknyttede faciliteter.

Trafik og transport

Det forventes, at der sker ændringer i færdselsmønstret, fordi der kommer flere gæster til landet. Der forventes flere og nye typer af køretøjer i og udenfor bostederne samt personer som færdes på andre måder end de lokale. Turisterne vil ikke have kendskab til de lokale forhold og risici. Det gælder blandt andet manglen på vejmarkeringer. Der ligger dermed en opgave i at sikre, at vejinfrastruktur og færdselsregler er gennemskuelige for turisterne. Vejes anlæg og vedligehold hører under kommunerne. Området for Infrastruktur skal sikre, at kommunerne har retningslinjer for anlæg og drift af veje og stier, som sikrer at brugen af veje og stier er gennemskuelig og sikker. Det vil ligeledes være det relevante Departements opgave at indgå i dialog med Færdselsstyrelsen og Transportministeriet med henblik på at sikre at færdselsreglerne så vidt mulig er på linje med færdselsregler i andre lande, så de er gennemskuelige for turisterne.

Det må forventes, at en stor del af turisterne kommer for at færdes i naturen. De fleste af turisterne vil ikke have erfaring med at færdes til søs og til fjelds i Grønland, og der vil dermed ligge en opgave i at sikre at turisterne kan færdes sikkert. Dels ved at give mulighed for at færdes med turismeoperatører som har sikkerheden i orden. Dels ved at sikre, at turister der færdes i naturen selv, har kendskab til risici og sikkerhedsforanstaltninger samt mulighed for at skaffe sig anbefalet sikkerhedsudstyr. Der vil være behov for dialog med Søfartsstyrelsen, som har ansvaret for sikkerhed til søs.

Turisterne vil have behov for lokale transportmuligheder i de større byer. Det drejer sig om taxaer, busser samt udleje af biler og cykler. Taxaer og udleje af biler og cykler er afhængige af de lokale erhvervsdrivende. Infrastruktur vil indgå i dialog med Færdselsstyrelsen og Transportministeriet om sikring af hensigtsmæssige regler for taxaer og udleje af biler og cykler. Busdrift hører under kommunerne. Turister vil have behov for at komme rundt til andre steder og på andre tidspunkter end de lokale. Busdrift er den mest effektive transportform i forhold til udnyttelse af vejene og prisen for brugerne. For at det kan fungere for turisterne er det nødvendigt at busdriften også tager hensyn til turisterne. Infrastruktur vil tage dialog med kommunerne om strategi for lokal offentlig transport.

Infrastruktur og mikro-infrastruktur i samtlige 3 UNESCO-områder er et højt prioritetsområde, fordi det spiller ind i bevarelse af miljø og kulturarv, mens det gør det muligt for turister at besøge områderne uden at gøre skade. Derfor skal infrastrukturområdet i samarbejde med kulturområdet, miljøområdet, kommunerne og UNESCO-sites om, at udbygge infrastrukturen i sårbare geografiske områder. Det kan for eksempel være modtagefaciliteter som pontonbroer, sikkerhedsfaciliteter, toiletter, skiltning, etc. Målet er at sikre, at turister sikkert og med høj oplevelseskvalitet kan besøge Grønlands UNESCO-sites, samtidig med at områderne, artefakter, miljø, natur, etc. bliver beskyttet mod skade fra de besøgende. Området for Infrastruktur skal konkret indgå i dialog med ovenstående partnere og vurdere behovet for Selvstyrets involvering - for eksempel om mikroinfrastrukturpuljen skal ændres.

Havneområdet fylder en del i turismelandskabet, fordi mange turismeaktiviteter er vandbaserede - både med krydstogt, men også på dagsture, niche-aktiviteter og passagertransport. Det er Naalakkersuisuts mål, at landets havne skal kunne modtage og afskibe gods, betjene de maritime erhverv herunder turismen. Det skal ske med udvikling for øje og det skal ske på forsvarlig vis. Båd-/skibspladser, arealer til af- og pålæsning af gæster, opholdsrum, faciliteter og servicering af det stigende antal charterbåde skal inkluderes i udbygning og udvikling af havnene. Dette indebærer, at havnene er selv bærende for så vidt, angår afholdelse af udgifter til vedligeholdelse, drift, modernisering og eventuel udvidelse af de pågældende havne. Det er uvist om landets havne i fremtiden vil kunne løse ovenstående opgaver og det skyldes i store træk en aldrende infrastruktur, samt et voksende vedligeholdelsesefterslæb på havnene. Vedligeholdelsesefterslæbet på Selvstyrets havneanlæg blev i 2021 opgjort til 270 mio. kr. Det er derfor blevet gjort klart, at der er behov for en nytænkning af forvaltningen af landets havneinfrastruktur. Der er behov for en strategi, der indebærer introduktionen af brugerbetaling i de større havne, så der kan drives omkostningseffektiv havnedrift, efterslæbet kan reduceres og havnene også i fremtiden kan fungere efter hensigten. Dette ses eksempelvis i Nuuk hvor Sikuki Nuuk Harbour driver en havn på kommercielle vilkår. Dette inkluderer abonnementsordninger, der giver vished til turismeerhvervet om at de har plads til at gæster af og på. Dette er betinget af de pågældende turistaktørers brugerbetaling til havnen.

Servicekontrakter til passagerbefordring er indgået frem til 2031 med undtagelse af Sydgrønland, hvor vilkårene ændrer sig med åbningen af den nye lufthavn i Qaqortoq i 2025/2026. Og med undtagelse af Arctic Umiaq Line A/S, der udløber ved udgangen af 2025. Infrastruktur skal sikre, at

servicekontrakterne i Sydgrønland er fyldestgørende for at opfylde transportbehovet for både lokale og turister. Forhandlingerne af servicekontrakter indeholder flere led, som kræver politisk beslutning om forhandlingsmandat og økonomisk ramme. Herudover skal der indhentes input fra relevante interessenter, herunder ikke mindst kommunen og dens borgere samt relevante udvalg i Inatsisartut. Denne del er området for Infrastruktur ved at planlægge igangsættelsen af, og det vil være et mål i sektorplanen at færdiggøre.

Søikkerhed

Geodatastyrelsen forventes at afslutte deres igangværende produktionsaftale om søkort i 2026. Aftalen omhandler papirsøkort, som efterfølgende omdannes til ENC. ENC-kort er elektroniske søkort, der kan anvendes på elektroniske kortlæsere som GPS. Papirsøkort er mere ressourcekrævende end ENC. Et projekt der har stort fokus i turismesektorplanen, er en ny produktionsaftale for søkort, som fokuserer på ENC. Dermed vil data komme hurtigere ud til brugerne - herunder turistaktørerne - og det vil være muligt at producere flere kort for de samme ressourcer. Det vil højne sikkerheden for operatører, lokale og turister, hvilket er nødvendigt.

Infrastruktur

I perioden 2025-2035 ønsker Naalakkersuisut at bygge videre på den allerede igangsatte indsats med etablering af nye og forbedrede landingsbaner i landet. En forbedret infrastruktur vil skabe et stærkt fundament for at øge antallet af turister til landet og understøtte en bæredygtig vækst i sektoren. Med turismesektorplanen ønsker Naalakkersuisut at sikre optimale rammebetingelser, så vores land er klar til at tage imod det øgede antal besøgende, i takt med at de nye lufthavne færdiggøres.

Målet er at gøre destinationer og modtagefaciliteter parate til at levere kvalitetsoplevelser, samtidig med at der skabes et solidt økonomisk grundlag for vores lokalsamfund. Dette skal ske i tæt balance med beskyttelsen af vores natur og kultur. Uddannelse- og kompetenceudvikling inden for turismesektoren er også en prioritering i denne turismesektorplan. Vi skal som samfund være bedst rustet til at håndtere væksten af turister og den udvikling der følger med. Samlet vil turismesektorplanen sikre en bæredygtig og langsigtet udvikling af turismesektoren.

Området for infrastruktur fylder rigtig meget i turismen - også udover lufthavnsudvidelserne. Transport af lokale og gæster skal sikres, der skal tages højde for ændringer i færdselsmønsteret, og infrastruktur er med til at styre turisternes færden i praksis. Derudover ønskes det at sprede turismen fra hovedlufthavnsbyerne og ud i hele landet, så der ikke opstår lokal over- eller underturisme

Indsatserne for infrastrukturområder handler i høj grad om bedre service, renoveringer, sikkerhed og øget kapacitet til gavn for både borgere og turister. Her forventes derfor ikke signifikante øgede indtægter for samfundet, men i højere grad udgifter til investeringer i for eksempel havneudvidelser og -renovering.

Boligudfordringer

Mange steder er boligområdet under pres fra både lokalbefolkningens behov for boliger og turismeerhvervets ønsker til medarbejderboliger. Boligområdet spiller en central rolle i vores udvikling og befolkningens trivsel. En velfungerende boligsektor sikrer både livskvalitet og social sammenhængskraft for alle indbyggere.

Turister har behov for spændende og attraktive overnatningsmuligheder, både på overnatningssteder og gennem privat leje bl.a. via platformen AirBnB, når de besøger vores land.

Resultaterne af Visit Greenlands kapacitetsanalyse for Nuuk 2023 viser, at Nuuk vil mangle værelser fra september 2027, hvis ikke der bygges flere værelser end de, der er tilgængelige i starten af 2024.

I Nuuk opleves der i perioder allerede stor belægning på overnatningsfaciliteterne. Overnatningsdata for 2023 viser at september måned var den af månederne i 'sommerhøjsæsonen' med størst belægning - svarende til 72,6%.

Når der bygges nye virksomheder (hoteller, restauranter, butikker, mv.), opstår der samtidig et behov for boliger til de ekstra arbejdspladser der skabes. Investorerne er tvungne til også at bygge boliger udover deres virksomheder, hvilket kan være til ugunst for turismeudviklingen, da etableringsperioden forlænges og fordyres.

Turister vælger ofte at bo i private hjem frem for hoteller for at få en anden oplevelse på deres ferie. Privat udlejning kan være en god indtægtskilde for mange borgere, men det er nødvendigt at korttidsudlejning af boliger - særligt via udlejningsportaler - bliver reguleret, så befolkningen ikke bliver fortrængt af boligmarkedet.

Lovgivning om korttidsudlejning af boliger skal derfor udarbejdes, der skal være med til at sørge for en regulering af boligmarkedet, så det ikke domineres af ferieboliger/lejligheder. Der skal sikres adgang til boliger for befolkningen først.

Kultur og turisme

Kulturen spiller en central rolle i udviklingen af turisme, da det er en af de vigtigste grunde for at besøge vores land. Kultur dækker alt fra historie og traditioner til kunst, mad, musik og lokale begivenheder, som giver turister mulighed for at opleve et områdets unikke identitet og livsstil. I en globaliseret verden, hvor rejsende søger autentiske oplevelser, bliver kultur en vigtig differentieringsfaktor for destinationer.

Gennem kulturtilbud kan turisme ikke blot øge den økonomiske vækst, men også fremme en dybere forståelse og respekt for lokal kultur og historie. En stærk kulturel profil kan dermed gøre et område til et attraktivt rejsemål, skabe arbejdspladser og støtte bæredygtig turisme, samtidig med at det bevarer og fremmer lokale traditioner og værdier.

Formidling og udførelse af vores kultur skal fornyes ved at inddrage befolkningen sammen med turismeerhvervet for at skabe nye måder at formidle og sælge unikke kulturoplevelser. Det skal være nemmere for den enkelte at formidle kultur på. Der er for mange indkomstmæssige, fødevaremæssige og salgsløkemæssige barrierer, der gør det vanskeligt at agere på. Der kan med fordel indføres bagatelgrænser og lempelige forhold, der ansporer almindelige mennesker at formidle vores unikke kultur.

Greenland Visitor Center konceptet og projektet om 'Nationale Seværdigheder' skal omtænkes, eventuelt sammen med museerne. Der skal etableres en gruppe, der får til hensigt om at finde gode løsninger på at gøre formidling af vores kultur tidssvarende og spændende.

Der skal påbegyndes en proces med dialogmøder og etablering af arbejdsgrupper med interessenter, der skal gøre en rollefordeling klar på hvordan bæredygtige kulturoplevelser kan styrkes i regi af kommunerne og private aktører.

Turismen kan og skal understøtte kulturen uden at underminere den og samtidig puste økonomi ind i kulturlivet. Flere kunstnere er helt afhængige af fondsmidler eller af at have fast job, og turismen kunne være en mulighed for at de i højere grad kan leve af deres kunst. Derudover har de svært ved at få investeringsmidler, hvis de vil lave kommercielle projekter. Én mulighed disse kunstnere har, der ønsker at lave kommercielle projekter er Kunstfonden som finansieringsmulig. Men det er problematisk, at de ikke få midler fra andre kunstfonde, hvis projektet er kommercielt, og heller ikke støtte fra Nalik Ventures, fordi det er et kulturprojekt. Der skal sikres adgang til mere kapital til udvikling af kommercielle kulturprodukter og -projekter - enten ved at etablere en ny pulje eller ændre i kravene til for eksempel Nalik Ventures produktudviklingsstøtte. Indsatsen skal koordineres sammen med områderne for Erhverv og Finansier og Skatter.

Turismen kan i høj grad bruges til at understøtte kulturlivet økonomisk, men det kræver en aktiv indsats for at involvere flere kunstnere i turismen, og give dem et bredere publikum. Det kunne også give mening for kulturinstitutioner at satse kraftigere på at udvikle turismeoplevelser, da de er i høj efterspørgsel.

Der skal i samarbejde med UNESCO-sites prioriteres at uddanne flere specialguider til rundvisning i UNESCO Verdensarvsområder. Dette skal ske med Uddannelsesområdet som sparringspartner og i koordinering med uddannelsesudbuddet.

Turismekoncessionslovgivningen skal justeres i samarbejde med erhvervsområdet så koncessionsområder ikke kan tildeles eller overtages af aktører uden autorisation til betalingsjagt i det pågældende område. Det skal sikre, at koncessionsområderne bliver optimalt udnyttet kommercielt af turismevirksomheder med de krævede kompetencer og tilladelser, mens der sikres høj jagt kvalitet og etik med respekt for arternes beskyttelse.

Dette område vil blive understøttet af 25 konkrete initiativer, og følgende vil have primært fokus, og blive prioriteret højt for at blive realiseret:

Initiativ 9 - Havneinfrastrukturforbedringer

Havneområdet fylder en del i turismelandskabet, fordi mange turismeaktiviteter er vandbaserede - både med krydstogt, men også på dagsture, nicheaktiviteter og passagertransport. Havnene skal kunne modtage og afskibe gods, betjene de maritime erhverv herunder turismen. Det skal ske med udvikling for øje og det skal ske på forsvarlig vis. Dette indebærer, at havnene er selv bærende for så vidt, angår afholdelse af udgifter til vedligeholdelse, drift, modernisering og eventuel udvidelse af de pågældende havne. Det er klart, at der er behov for en nytænkning af forvaltningen af landets havneinfrastruktur. Der er behov for en strategi, der indebærer introduktionen af brugerbetaling i de større havne, så der kan drives omkostningseffektiv havnedrift, efterslæbet kan reduceres og havnene også i fremtiden kan fungere efter hensigten.

Initiativ 10- Styrkelse af mikroinfrastrukturen

Kommunerne skal fortsat have adgang til at søge midler til mikroinfrastruktur. Det kan være investeringer i forbedret infrastruktur, adgangsforhold til naturoplevelser eller faciliteter, der gør det

nemmere for både små og store turismeaktører at bidrage til en positiv udvikling af turismen i området.

Initiativ 21 - Servicekontrakter til passagerbefordring

Servicekontrakter til passagerbefordring er indgået frem til 2031 med undtagelse af Sydgrønland, hvor vilkårene ændrer sig med åbningen af den nye lufthavn i Qaqortoq i 2025/2026. Det skal sikres, at servicekontrakterne er fyldestgørende for at opfylde transportbehovet for både lokale og turister, således at turister kan være med til at forbedre kapacitet og frekvens for lokalbefolkningen.

Initiativ 23 - Opgradering af Landingsbaner

I perioden 2025-2035 ønsker Naalakkersuisut at bygge videre på den allerede igangsatte indsats med etablering af nye og forbedrede landingsbaner i landet. En forbedret infrastruktur vil skabe et stærkt fundament for at øge antallet af turister til landet og understøtte en bæredygtig vækst i sektoren. Med turismesektorplanen ønsker Naalakkersuisut at sikre optimale rammebetingelser, så vores land er klar til at tage imod det øgede antal besøgende, i takt med at de nye lufthavne færdiggøres.

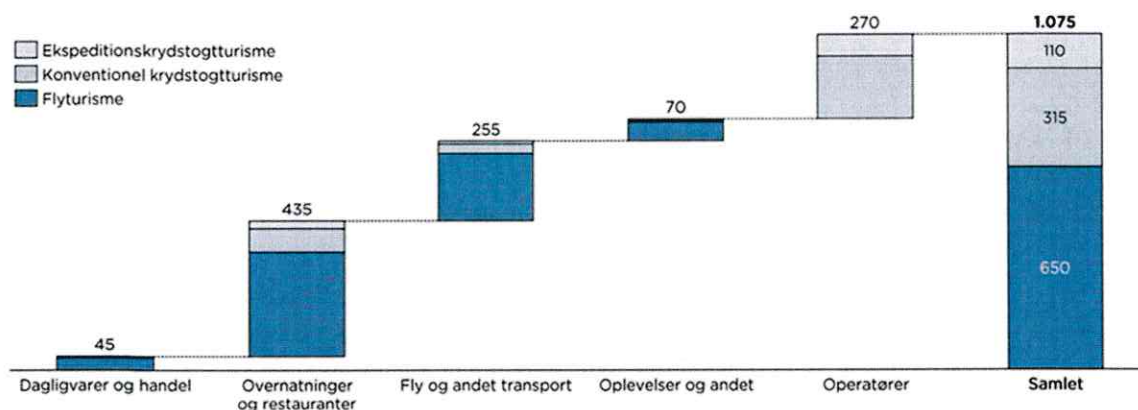
Initiativ 29 - Boligstrategi for turisterhvervets behov

Mange steder er boligområdet under pres fra både lokalbefolkningens behov for boliger og turismeerhvervets ønsker til medarbejderboliger. Boligområdet spiller en central rolle i vores udvikling og befolkningens trivsel. En velfungerende boligsektor sikrer både livskvalitet og social sammenhængskraft for alle indbyggere.

4.3. Mere kompetenceudvikling

Ifølge Visit Greenlands rapport fra 2023 *Den økonomiske betydning af udenlandsk turisme i Grønland*, udgør den udenlandske turisme direkte **1075** arbejdspladser i turismeerhvervet. Grafen herunder beskriver fordelingen af beskæftigelseseffekten fra udenlandsk turisme, fordelt på udgiftstype³.

Samlet direkte beskæftigelseseffekt fra udenlandsk turisme, fordelt på udgiftstype, 2023, antal skabte arbejdspladser

De seneste år har turismen oplevet vækst, sammen med mange andre erhverv er der allerede en mangel på arbejdskraft. I takt med den forventede vækst bliver behovet for arbejdskraft endnu større.

Det er nødvendigt at flere får arbejde i turismesektoren, der skal dække det behov erhvervet har for at kunne servicere de gæster, der besøger vores land. Uden en målrettet indsats risikerer vi at stå uden den nødvendige kapacitet til at imødekomme de opgaver, som den øgede turisme medfører.

Ifølge tal fra Grønlands Erhvervs *Arbejdsmarkedsanalyse 2022*⁴ mangler der cirka 1100 arbejdsdygtige personer i erhvervslivet, og behovet for faglært arbejdskraft stiger fortsat i efterfølgende år. Desuden fortæller en overvægt af respondenterne i analysen, at de primært mangler arbejdskraft i perioden april-september, som er højsæson i turismen.

Manglen på uddannet arbejdskraft inden for turisme er en af de udfordringer der skal løses først. I turismebranchen efterspørges guider, med nichecertificeringer, inden for eksempelvis isklating og heliski. Der efterspørges også personale som kan varetage managementopgaver i virksomheder og i offentlige instanser.

Når man tager en uddannelse i turismeerhvervet, skal der være attraktive helårsjobs klar til den nyuddannede arbejdskraft. Det er derfor nødvendigt at stræbe efter at gøre turismen til et erhverv, der har aktiviteter over hele året. Effekten af initiativer på at forlænge sæsonen kan ikke løses med det samme, og det vil derfor være nødvendigt at se på kreative løsninger for at fastholde arbejdsstyrken i landet. Der kunne eventuelt indgås udvekslingsaftaler med lande fra den sydlige del af kloden, som kan tilbyde jobs i vores lavsæson.

³ FINAL_Den-Økonomiske-betydning-af-Udenlandsk-Turisme-i-Gronland.pdf (tourismstat.gl)

⁴ <https://sulisisitut.gl/nyheder/arbejdsmarkedsanalyse-2022/>

Da vi ikke kan dække behovet for arbejdskraft selv, bliver virksomhederne nødt til at ansætte udenlandske medarbejdere. Fast-track ordningen⁵ er attraktiv, og løser akut behovet for arbejdskraft. Ordningen skal sikres og til stadighed udvikles for at kunne imødegå behovet for udenlandsk arbejdskraft. Der kunne med fordel ses på vores nabolande om der er ledig arbejdskraft, der kunne være interesserede i at tage arbejde i turismebranchen.

Der er en gruppe unge i vores samfund, der hverken er på arbejdsmarkedet eller under uddannelse. Der kan med fordel udføres handleplaner med henblik på at kvalificere disse unge til turismeerhvervet.

Det skal derfor undersøges, hvordan arbejdet med de unge - som ikke er i uddannelse eller i arbejde - kan sammenkobles med turismeudviklingen. For eksempel ved at fokusere på kultur som et fuldtidsjob understøttet af turismen eller naturen som arbejdsplads. Målet er, at en udvikling af disse perspektiver kan være med til at lokke de unge i job, fordi det er sjovt og givende og ikke et traditionelt uddannelses- og jobforløb.

Der skal udføres en analyse af efterspurgte kompetencer, manglende arbejdskraft i industrien, behovet for videreuddannelse samt den geografiske fordeling og efterspørgsel, som kunne danne grundlag for opdatering og udvikling af uddannelses- og aktivering udbuddet lokalt i samarbejde med området for uddannelse. Analysen skal følges op med uddannelses- og opkvalificeringstilbud som eksempelvis PKU-forløb.

Naalakkersusiut ønsker en opdatering af vejledningsindsatsen om uddannelse og jobs, som tager udgangspunkt i ovenstående kortlægning. Der skal være en klar ansvarsfordeling ift. vejledning i folkeskolen og vejledning i Majoriaq, som også belyser de alternative eller utraditionelle uddannelses- og jobmuligheder, som turismen kan byde på. Der er identificeret et behov for at øge viden i befolkningen og på uddannelsesinstitutionerne om, hvilke kompetencer der er behov for inden for turismen, samt at udbyde efterspurgte uddannelses- og kursustilbud som ikke eksisterer endnu. Naalakkersuisut ønsker også at styrke uddannelsesniveaue inden for turismeområdet, så vi får mest muligt lokal beskæftigelse, når der kommer en vækst i turismen. Dernæst forventer turisterne en høj grad af autenticitet i deres oplevelser, når de besøger vores vidtstrakte land. Derfor er det vigtigt at få uddannet så mange lokale som muligt til vores spirende turismeindustri. Det er den bedste garanti for at kunne levere turismeydelser på et højt niveau.

Det er derfor vigtigt at vi imødekommer de nysgerrige og potentielle kommende turistaktører uden at der stilles krav til at de skal flytte, for at kunne deltage i turismekurser eller uddannelse. Dette kan vi opnå ved at evaluere og opdatere udbuddet af decentrale turismekurser på de lokale turistdestinationer. Her vil uddannelsesområdet være en vigtig samarbejdspartner.

En veluddannet arbejdsstyrke er essentiel for at sikre kvaliteten af turistoplevelsen. Med den stigende globalisering og konkurrence i turismen er det nødvendigt at opgradere kompetenceniveauet hos dem, der arbejder i sektoren, samt de, der ønsker at arbejde i denne. Dette kan indebære både faglig uddannelse og efteruddannelse, så de ansatte kan håndtere nye teknologier, kundeservice på højt niveau og bæredygtige praksisser.

En målrettet indsats for at udvikle uddannelsesprogrammer med fokus på turisme kan bidrage til at øge beskæftigelsen i sektoren, da arbejdskraften opkvalificeres, og nye kompetencer kan imødekomme de fremtidige krav fra en international kundekreds.

---

⁵ Hurtig sagsbehandling af udenlandsk arbejdskraft

At integrere uddannelse i turismeplanlægningen er derfor ikke blot nødvendigt for at styrke konkurrenceevnen, men også for at skabe en bæredygtig udvikling, hvor flere kan få adgang til arbejde og karrieremuligheder i en voksende sektor.

Med udgangspunkt i uddannelsesstrategien 2024-2030 vil uddannelsesområdet prioritere tiltag, der kan skabe de kompetencemæssige forudsætninger for at bakke op om og understøtte udviklingen i turisterhvervet - ikke mindst set i lyset af den forventede udvikling de kommende år. Uddannelserne og uddannelsesplanerne skal derfor genbesøges, og der skal indgås dialog med relevante interessenter om en revurdering af turismeuddannelserne.

Genbesøge og overveje muligheden for at genstarte et eller flere af de meget succesfulde uddannelsestiltag, der tidligere har været på turismeområdet – her kan blandt andet nævnes både Outfitteruddannelsen, Introkurser til borgere i mindre byer og bygder om turister ("Turisten og dig"), samt muligheden for at etablere decentral undervisning, eventuelt ved hjælp.

Etablering af uddannelsesændringer eller nye uddannelser ud fra resultaterne af analysen, af de efterspurgte kompetencer og videreuddannelser, der udarbejdes af området for arbejdsmarked. Der skal udvikles en plan for, hvilke turismefaglige uddannelser og kurser, som med fordel kunne oprettes i, samt hvorhenne i landet. Der er flere eksempler på, at unge specielt er tvunget til at tage til udlandet for at tage en uddannelse, som øger risikoen for at miste den kommende arbejdskraft. Derudover vil deres kompetencer ikke være forankret i en grønlandsk kontekst, og uddannelserne vil med fordel kunne udbydes lokalt.

Nye aktører på områder, der har været opereret af dominerede aktører, oplever at det er svært eller ligefrem umuligt at få støtte til at uddanne lokale, der ønsker en karriere, herunder eksempelvis støtte til helikopterpilotuddannelse. Det skal være muligt at få støtte til uddannelse i flere brancher, der opererer i turismeerhvervet.

Udenlandsk arbejdskraft, der bosætter sig i vores land, skal sikres kompetenceudviklende uddannelser, der sikrer kvalitet i udførelsen af arbejdet i erhvervet i lighed med vores egen befolkning.

En stor del af indsatserne på uddannelsesområdet omhandler en afklaring om kompetencebehov med det formål at kunne udvide kursus- og uddannelsesudbuddet nationalt. Det betyder, at sektorplanen her vil kræve flere offentlige udgifter til uddannelser, hvis analyserne viser, der er behov for det. Dog forventes det også, at uddannelser og kurser, vil give flere adgang til at arbejde i turismeindustrien, at starte virksomheder i turismen og eventuelt at kunne tage højere priser pga. løftet kompetenceniveau, hvilket bør bidrage til højere indtægter i det offentlige. Det er uvist, i hvilken grad udgiftsniveauet og indtægtsniveauet kan/vil ændre sig på baggrund af uddannelsesindsatserne.

Dette område vil blive understøttet af 21 konkrete initiativer, og følgende vil have primært fokus, og blive prioriteret højt for at blive realiseret:

Initiativ 36 - Fast-track ordning til udenlandsk arbejdskraft skal sikres

Fast-track ordningen (hurtig sagsbehandling af udenlandsk arbejdskraft) er attraktiv, og løser akut behovet for arbejdskraft. Ordningen skal sikres og til stadighed udvikles for at kunne imødegå behovet for udenlandsk arbejdskraft.

Initiativ 40 -Kompetenceanalyse og videreuddannelse

Der skal udarbejdes en analyse af de efterspurgte kompetencer og videreuddannelse. En dialog med turisterhvervet og relevante interessenter skal afdække behov for kurser og uddannelse. Branche- og interesseorganisationer, uddannelsesinstitutioner, turismeorganisationer og øvrige relevante parter skal identificere initiativer, der skal igangsættes for at uddanne unge, der ønsker at gøre karriere i turismen, som for arbejdsstyrken, der allerede er beskæftiget i turismeerhvervet.

Initiativ 41 - Opdatering af lokale uddannelses- og aktiveringstilbud

Etablering af uddannelsesændringer eller nye uddannelser, af de efterspurgte kompetencer og videreuddannelser, der udarbejdes af området for arbejdsmarked. Der skal udvikles en plan for, hvilke turismefaglige uddannelser og kurser, som med fordel kunne oprettes i, samt hvorhenne i landet.

4.4. Bæredygtighed

Som en del af turismesektorplanen, lægges der et stærkt fokus på klima og bæredygtighed inden for turismen. Et centralt initiativ er at fremme certificeringsordninger som eksempelvis Green Key, der sikrer en høj standard for miljøvenlig drift i turismevirksomheder. Det anbefales, at der opstartes et samarbejde med relevante departementer og interessenter, for at udvikle finansieringsmuligheder, der kan understøtte turismeaktører med opstart af eksempelvis CO2-rapporteringer, udarbejde handleplaner for CO2-reduktioner og lignende klimavenlige initiativer.

Et yderligere initiativ er at udvikle en omfattende bæredygtighedsstrategi for turismesektoren. Strategien vil have fokus på en praktisk omstilling, der kan realiseres i branchen, samtidig med at den understøtter turismens internationale konkurrenceevne og vækst på lang sigt.

Med turismelovgivningen, er rammerne for turismeudviklingen fastlagt. Dette giver et solidt fundament for videreudvikling af sektoren, herunder zoneinddeling der vil sikre en balanceret udvikling og adgang til attraktive turistområder, der ikke går på kompromis med lokalbefolkningens præmisser. Dette skal løbende revurderes og tilpasses efter turismens fremtidige bevægelsesmønstre. Bevidstheden om vigtigheden af skånsom turisme der bidrager positivt har vokset sig så stor, at den har fået et udtryk - nemlig regenerativ turisme. Turister skal ikke blot konsumere oplevelser, men også bidrage positivt til de destinationer, de besøger. Det handler om at skabe værdi, der overstiger den påvirkning, turismen har på lokalsamfundet og miljø. Regenerativ turisme fokuserer på at fremme bæredygtighed ved at støtte lokale økonomier, bevare kulturelle traditioner og beskytte naturlige ressourcer.

Et gennemtænkt turismemiljø kan tiltrække turister, der søger naturoplevelser, såsom vandreture, vilde dyr sightseeing, og samtidig sikre at de økologiske systemer og lokale samfund beskyttes. Derudover spiller miljøbevidst turisme den vigtige rolle i at fremme langsigtede økonomiske fordele og bevare naturressourcer for fremtidige generationer. Derfor er det vigtigt at integrere miljøhensyn i denne turismesektorplan for at skabe en balance mellem økonomisk vækst og beskyttelsen af naturen. Ilulissat Isfjord har en forvaltningsplan, som udløber i 2026. Der skal derfor udvikles en ny 5-årig plan, som tager højde for det stigende fokus på modstridende interesser og ønsker til UNESCO-beskyttelsen, fordi arealerne er eftertragtede i forhold til udvikling i lokalsamfundet og borgernes rekreative muligheder som hytter. Der bør og skal findes en balancegang og et godt samarbejde med kommunerne, så man kommer utilfredsheden over begrænsningerne i møde uden at miste det unikke brand der omgiver isfjorden.

Der pågår et arbejde med at etablere en ny nationalpark i Vestgrønland. Turismesektorplanen indeholder derfor et initiativ der skal tilvejebringe en udviklingsplan til kommerciel udnyttelse såvel som beskyttelse, formidling og markedsføring af den kommende nationalpark. Ekspeditionsturismen er i stærkt stigende vækst både inden for krydstogt og landbaseret turisme, som at krydse indlandsisen. Det sætter det administrative tilladelsesorgan under pres, ligesom der ikke er overblik over ekspeditionernes påvirkning af miljøet. Miljøområdet skal i samarbejde med Erhvervsområdet, Sundhedsvæsenet og beredskabet udarbejde en klar definition af ekspeditionsturisme for at lette udstedelsen eller afvisningen af tilladelser. Endvidere skal parterne foretage en analyse, som klarlægger, om der bør sættes en grænse for antal udstedte tilladelser årligt, samt hvilke rammebetingelser, der skal udarbejdes for at sikre turisternes sikkerhed og beskyttelse af natur og miljø.

Rejsebekendtgørelsen, som er en dansk lovgivning under kriminalloven, definerer adgangskrav og administrationsgebyr for tilladelser til færden i Nationalparken i Nordøstgrønland. Bekendtgørelsen er forældet og skal opdateres via det danske Justitsministerium ligesom en hjemtagelse vi blive overvejet.

Dette område vil blive understøttet af 15 konkrete initiativer, og følgende vil have primært fokus, og blive prioriteret højt for at blive realiseret:

Initiativ 55 - Bæredygtighedsordninger for turismeaktører

Turismestandarder efterspørges af turismesektoren og vil fremad være med til at sætte mere fokus på en mere miljøvenlig og sikker turistoplevelse, hvor forbrugeren gives større fleksibilitet i forhold til at tilvælge bæredygtige løsninger til gavn for hele turismesektoren. Der skal implementeres nye eller eksisterende internationale/nationale standarder for turismevirksomhed med henblik på at øge kvaliteten, sikkerheden og bæredygtigheden for turismeerhvervet i Grønland.

Initiativ 59 - Udarbejdelse af bæredygtighedsstrategi

Vi ønsker at bidrage til forebyggelse af klimaforandringerne. Vi anerkender, at det er af stor betydning, hvad der sker lokalt såvel som globalt. Derfor har det stor betydning, hvordan vi agerer. Der skal udarbejdes en bæredygtighedsstrategi, der omfatter vores strategiske overvejelser og ambitioner vedrørende bæredygtighed. Den skal omsættes til konkrete, operationelle målsætninger og krav og understøtte at turismeydelser og løsninger planlægges og koordineres med hinanden og de øvrige aktiviteter i udviklingen.

Initiativ 60 - Zoneinddeling for bæredygtig turisme

Med turismelovgivningen, er rammerne for turismeudviklingen fastlagt. Dette giver et solidt fundament for videreudvikling af sektoren, herunder zoneinddeling der vil sikre en balanceret udvikling og adgang til attraktive turistområder, der ikke går på kompromis med lokalbefolkningens præmisser. Dette skal løbende revurderes og tilpasses efter turismens fremtidige bevægelsesmønstre.

Initiativ 62 - Bæredygtige turister

Turister skal ikke blot opleve vores land, men også bidrage positivt til de destinationer, de besøger. Det handler om at skabe værdi, der overstiger den påvirkning, turismen har på lokalsamfundet og miljø. Regenerativ turisme fokuserer på at fremme bæredygtighed ved at støtte lokale økonomier, bevare kulturelle traditioner og beskytte naturlige ressourcer.

5. Indikatorer på målopfyldelse

For at der kan sikres en opfølgning på de centrale målsætninger opstilles der indikatorer for hver af disse målsætninger. Indikatorerne resultater opdateres løbende i turismesektorplanens periode.

Mål 1: Turismen udgør 40% af landets samlede eksportværdi

Indikator 1: Turismens andel af eksportværdi - Målt som procent af landets samlede eksportværdi, som bidrager til turismesektoren.

Indikator 2: Procentvis eksport vækst - Målt som årlig procentvis opgørelse af turismens vækst i eksport i forhold til andre sektorer.

Indikator 3: Turismens bidrag til lokal samfundsudvikling - Målt gennem oprettede donationsordninger, hvor turister kan bidrage til specifikke udviklingsprojekter, og hvor midlerne kanaliseres videre til lokale initiativer.

Mål 2: Antallet af turister er fordoblet

Indikator 1: Antal udenlandske turister – Samlet antal besøgende pr. år, fordelt på regioner.

Mål 3: Flere end 2.000 personer er beskæftigede i turismen

Indikator 1: Antal nye turismevirksomheder - Målt ved nettotilvækst af nye registrerede virksomheder i turismebranchen.

Indikator 2: Antal beskæftigede i sektoren - Målt ved antallet af beskæftigede i turismesektoren fordelt på fuldtids- og deltidsstillinger.

Indikator 3: Uddannelse og opkvalificering - Målt ved uddannelses- og opkvalificeringsinitiativer samt deres effekt på at skabe nye arbejdspladser.

Mål 4: Kapacitetsudnyttelsen er steget til 75% året rundt

Indikator 1: Udnyttelsen af samlede kapacitet - Målt ved udnyttelsesgrad af den samlede kapacitet årligt sammenlignet med tidligere år.

Indikator 2: Antal ansatte - Målt ved antallet af helårsansatte sammenholdt med sæsonansatte.

Indikator 3: Antal internationale markedsføringskampagner - Antal kampagner rettet mod udenlandske markeder årligt.

Mål 5: Alle turistoperatører har en formuleret politik om bæredygtighed

Indikator 1: Antal turistoperatører med formuleret bæredygtighedspolitik - Målt ved antallet af turistoperatører med formuleret bæredygtighedspolitik.

Indikator 1: Grøn certificering af turismevirksomheder - Antal virksomheder, der opnår grønne certificeringer eller bæredygtighedsmærkninger.

Indikator 2: Fremdrift i certificering - Målt som fremdriften i at opnå certificering sammenlignet med årsmål.

Disse indikatorer vil sikre, at udviklingen af landets turismesektor kan monitoreres og at de nødvendige tiltag kan foretages for at holde sektorens udvikling fremadskridende.

6. Budget og finansiering

Der medfølger ikke et særskilt budget til selve turismesektorplanen, da initiativerne er forankret i det ansvarlige ressortområde. Dermed ligger finansierings- og budgetansvaret hos det ansvarlige departement. Flere af initiativerne indgår i tværgående projekter der finansieres via finansloven.

7. Konsekvensvurdering og risikoanalyse

Det er ambitiøst at lave en tværfaglig turismesektorplan på en 10-årig tidshorisont, da det er svært at forudse 10 års national og global samfundsudvikling. Derfor kan sektorplanen ikke tage højde for mulige disruptive hændelser over de næste 10 år hvorfor det må forventes at den løbende kan tilpasses de aktuelle realiteter.

8. Opfølgning

En succesfuld og bæredygtig turismeudvikling vil være betinget af, at alle relevante dele af den offentlige forvaltning trækker i samme retning. Dette forudsætter koordination, afstemning og finansiering mellem de ressortansvarlige departementer, herunder også i forhold til prioritering på tværs for så vidt angår de beskrevne initiativer. Ledelsen af fremskridt og evaluering af selve turismesektorplanen være placeret i ressortområdet for erhverv. Målet er at sikre en tilfredsstillende fremdrift i forhold til at nå målsætninger, men også at evaluere og foretage strategiske ændringer og tilpasninger løbende i samarbejde med andre afdelinger, departementer og interessenter. Det vil derfor også være her ansvaret for indkaldelse til statusmøder, genbesøg, opfølgning på delmål. Sektorplanen skal årligt evalueres. Det/de kommende års initiativer skal identificeres, og der skal lægges en tidsplan og finansiering for eksekvering af disse. Initiativerne skal løbende monitoreres, og der skal om nødvendigt iværksættes foranstaltninger såfremt der konstateres forsinkelser, manglende midler eller manglende fokus.

Bilag A

Udarbejdelsen af sektorplanen har krævet en grundig gennemgang af eksisterende analyser og redegørelser, overensstemmelse med eksisterende strategier, sektorplaner og forvaltningsplaner samt vidtstrakt tværfagligt samarbejde mellem departementer og indsamling af input fra relevante eksterne partnere og rådgivere.

Metodisk og teoretisk gennemgang

Første skridt var at opstarte en intern arbejdsgruppe i Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, som har været hovedansvarlig for udarbejdelsen af turismesektorplanen. Derefter er der blevet oprettet en arbejdsgruppe med deltagere fra relevante departementer samt Visit Greenland. Departementerne skulle tage ejerskab på turismesektorplanen, forpligte sig til konkrete indsatsområder og bidrage med faglig viden inden for egne områder, såsom at identificere eksisterende teoretisk viden.

Som Grønlands nationale turistråd har Visit Greenland haft en naturlig rolle som ekspertrådgiver i arbejdsgruppen, såvel som at have bidraget med strategisk indsigt, løsningsforslag og løbende feedback.

Det har været meget vigtigt at udvikle turismesektorplanen ud fra et grundigt vidensgrundlag og i tråd med eksisterende og aktive handlingsplaner, sektorplaner og strategier, da turismesektorplanen skal understøtte vedtagne politiske indsatser, visioner og strategier.

Derfor trækker turismesektorplanen på den indsamlede og præsenterede viden i følgende analyser:

- Den Økonomiske Betydning af Udenlandsk Turisme i Grønland af Visit Greenland, Kalaallit Airports (nuværende Greenland Airports), Sikuki, Nalik, AECO, Air Greenland og GrønlandsBANKEN
- Befolkningens holdning til turisme 2024 af Visit Greenland
- Turismestatistik Rapport Grønland 2023 af Visit Greenland
- En kortlægning af den grønlandske krydstogtindustri 2023 af Visit Greenland
- Sulisitsisuts kortlægning af [erhvervslivets arbejde med bæredygtighed](#)
- Sulisitsisuts [Arbejdsmarkedsanalyser](#) med særligt fokus på turismeafsnittet fra 2022
- Naalakkersuisuts Arbejdsmarkedsredegørelse fra 2022
- Overgangsstrategien for turisme 2023-2024
- Holdbarheds- og vækstplan 2 fra 2023

Ydermere er turismesektorplanens udførelse inspireret af andre landes nationale strategier og sektorplaner for turisme - blandt andre (ved gennemsyn og gennemlæsning):

- [Maldives Fifth Tourism Master Plan 2023- 2027](#)
- [New Zealand-Aotearoa Government Tourism Strategy](#)
- [The Federal Democratic Republic of Ethiopia: Sustainable Tourism Masterplan 2025-2025](#)

Arbejdsgruppen blev opstartet og blevet introduceret til projektdesign og tidslinje, hvorefter de fik tilsendt skema til indsamling af empirisk data i forhold til relevante gældende strategier, handlingsplaner og analyser samt identificering af problematikker internt i ressortområdet, som overlapper med turismeområdet.

Resultaterne er derefter gennemgået på møder med den enkelte afdeling eller departement for afklaring, hvorefter det er gennemgået i arbejdsgruppen for feedback, diskussion, risikoafdækning, ansvarsfordeling og overlap med andre ressortområder. Disse input har dannet udgangspunkt for turismesektorplanen som efterfølgende har været til feedback hos et advisory board bestående af objektive og upolitiske interessenter, fagfolk og rådgivere i bl.a. Visit Greenland og Nalik Ventures.

Herefter er turismesektorplanens indhold, indsatser og ansvarsfordeling rettet til, og sendt til politisk godkendelse i hvert enkelt departement og i Naalakkersuisuts Koordinationsudvalg.

Turismesektorplanen er derefter udarbejdet i skrift, endeligt godkendt politisk i det ansvarlige Departementet for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling, oversat og sendt i høring med ambition om at komme til godkendelse af Naalakkersuisut omkring årsskiftet. Målet er, at turismesektorplanen træder i kraft i 2025.

Interessenter

Naalakkersuisut og specielt Departement for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling anerkender fuldt, at der er mange virksomheder, organisationer og enkeltpersoner, som har interesse i og potentielt bliver påvirket af turismesektorplanen. Der kan også være interessenter, som er nødvendige at samarbejde med for at løse de udvalgte problemstillinger. Her skal det pointeres, at de enkelte indsatsområder som turismesektorplanen sætter på dagsordenen skal ansues som individuelle projekter - og derfor vil relevante interessenter blive inddraget i det enkelte projekt af det ansvarlige departement. Det kan for eksempel være kommuner, regionale destination management organisationer, interesseorganisationer som Sulitsitsisut, SIK, erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner, forskningsinstitutioner, borgerne, etc.

Strategisk fokus	Initiativ	Handling	Sektor / Emne	Tovholder	Verdensmål
Rambebetingelser	Initiativ 1 - Start- og vækstpulje	Der skal etableres en pulje med særlig fokus på starthjælp og vækst. Puljen vil støtte projekter, der bidrager til udvikling i turismebranchen uden for de større byer	Økonomi	Erhverv	
	Initiativ 2 - Udvikling af digital markedsføring	QR koder til seværdigheder udvikles, til bedre og lettere tilgængelighed til seværdigheders indhold. Oprettelse af målrettede kampanjer som fremhæver de bæredygtige initiativer, som turistaktører og destinationer arbejder med	Markedsføring	Erhverv	
	Initiativ 3 - Betalingsmuligheder for turister i sundhedsvæsnen	Turistgebyr oprettes og etablering af donationsmuligheder fra turister til sundhedsområde bliver tilgængeligt	Sundhed	Finanser	
	Initiativ 4 - Udvikling af sundhedsprognoseanalyse	Igangsætte en grundig analyse af prognoser for den fremtidige udvikling inden for sundhedsområdet	Sundhed	Sundhed	
	Initiativ 5 - Revision af lovgivningen om CVR-numre og maksimumsbeløb	Der vil blive gennemført en ændring af lovgivningen for CVR-numre og fastsættelse af bagatelgrænse for hvornår der kræves oprettelse af et CVR nummer	Økonomi	Erhverv	
	Initiativ 6 - Økonomisk vurdering af Naturressourceaktiviteter	Der skal gennemføres en analyse af den økonomiske effekt af betalingsjagt- og fiskeri	Økonomi	Finanser	
	Initiativ 7 - Kortlægning af den økonomiske betydning af turismesektoren	I samarbejde med Visit Greenland vil der blive udarbejdet en Tourism Satellite Account (TSA)	Økonomi	Erhverv	
	Initiativ 8 - AirBnB regulering	Indføre AirBnB lovgivning	Bolig	Boliger	
	Initiativ 9 - Opdatering af Fødevarerbestemmelser	Ændre fødevarerlovningen, således det kan muliggøres at man i private hjem kan afholde spisning, kaffemik eller andre aktiviteter hvor mad og drikke indgår	Produktudvikling	Finanser	
Modtagerapparat	Initiativ 10 - Havneinfrastrukturforbedringer	Der skal etableres landstrøm i havne, således krydstogtskibe tilkøbes dette frem for at forbrænde brændstof når de lægger til havn. Derudover skal der ske en ændring af forvaltningen for landets havneinfrastruktur, og øge kommercialisering af havne der i større grad skal have en drift med brugerbetaling	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 11 - Styrkelse af mikroinfrastrukturen	Opretholdelse og forlængelse af mikroinfrastrukturpuljen, til kommuners turismeorienterede projekter	Produktudvikling	Erhverv	
	Initiativ 12 - Elnetskapacitet	Der skal udføres en analyse af elnetkapacitet, og behovet for udbygning i forlængelse af at etablere landstrøm i de mest benyttede havne	Anlæg	Energi	
	Initiativ 13 - Udvidelse af Naturbaserede oplevelser	Udvidelse af betalingsjagt arter, for at gøre betalingsjagt yderligere tiltrækkende	Produktudvikling	Fiskeri og Fangst	
	Initiativ 14 - Forbedring af Fiskeegnssystemer	Der skal laves oprettelse og modernisering af betalingsmuligheder til betaling af fiskeegn til turister	Økonomi/Produktudvikling	Fiskeri og Fangst	
	Initiativ 15 - Vildtopplevelser og Dyresightseeing	Vildedyr Sightseeing muligheder udvides, for at øge markedet for nye operatører	Produktudvikling	Fiskeri og Fangst	
	Initiativ 16 - Markedsundersøgelse for Jagtsegmenter	Der skal udlaves en markedsundersøgelse af kundesegmenter og efterspørgsel for betalingsjagt, således der oprettes bedst mulige tilbud til kommende turister	Produktudvikling	Fiskeri og Fangst	
	Initiativ 17 - Kommunikationsløft for Naturturisme	Der skal gennemføres en kommunikationsstrategi vedr. betalingsjagt, betalingsfiskeri og jagtperioder til turister	Markedsføring	Fiskeri og Fangst	
	Initiativ 18 - Revidering af landets færdselsregler	Færdselsreglerne skal rejusteres til samme niveau med andre lande, således de er gennemskuelige for tursiter. Udlejnings regler for fartøjer skal udarbejdes samt udarbejdelse af trafik færdsels strategi	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 19 - Søfartssikkerhedsstrategi	Sikkerhedsstrategi i samarb. Med Søfartsstyrelsen	Søen	Infrastruktur	
	Initiativ 20 - Offentlig transport Udvikling	Strategi for offentlig transport udvikling, i takt med stigningen af turister	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 21 - Infrastrukturforbedringer i UNESCO-områder	Udbygning af infrastrukturen i sårbare geografiske områder i UNESCO-Sites	UNESCO	Infrastruktur	
	Initiativ 22 - Servicekontrakter	Servicekontrakter til passagerbefordring	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 23 - Modernisering af Søkort	Udarbejdelse af elektroniske sø-kort (ENC)	Søen	Infrastruktur	
	Initiativ 24 - Opgradering af Landingsbaner	Etablering og forbedring af landingsbaner	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 25 - Regulering af Lodstilsyn	Lodstilsyn skal hjemtages og der skal indføres lodspligt til erhvervsmæssig aktivitet	Søen	Infrastruktur	
	Initiativ 26 - Navigatørkrav for sejlskibe	Indføre krav om stedkendt navigatør ved brug af sejlskibe, så sikkerheden maksimeres	Søen	Erhverv	
	Initiativ 27 - Plan for lufthavnshoteller	Udarbejdelse af plan for opførelse og behovet af lufthavnshoteller	Anlæg	Erhverv	
	Initiativ 28 - Udvidelse af lufthavnskapacitet	Bygge videre på den allerede igangsatte indsats med udbygning af nye og forbedrede landingsbaner	Transport	Infrastruktur	
	Initiativ 29 - Boligstrategi for turistervhøvs behov	Handeplan for boliger til den kommende arbejdskraft i turismeerhvervet	Bolig	Boliger	

	Initiativ 30 - Planlægning af erhvervsarealer	Erhvervsarealer fastsættes	Anlæg	Finanser	
	Initiativ 31 -Kunst og Kulturfond til turismen	Der skal oprettes fonder til kommercielle kunstprojekter.	Produktudvikling	Kultur	
	Initiativ 32 - Omtænke museer, seværdigheder og GVC	Der skal der oprettes en arbejdsgruppe der skal omtænke museer, Nationale Seværdigheder og GVC			
	Initiativ 33 - Specialuddannelser for UNESCO-guider	Der skal i samarbejde med UNESCO-sites prioriteres at uddanne flere specialguider til rundvisning i UNESCO Verdensarvsområder	UNESCO	Kultur	
Kompetenceudvikling	Initiativ 34- UNESCO turistgebyrer	Der skal oprettes turistgebyr til UNESCO-sites	UNESCO	Kultur	
	Initiativ 35 - Uddannelse i ekstreme Guidediscipliner	Der skal oprettes uddannelse til guider med nichecertificeringer såsom; isklatring og heliski	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 36 - Udvekslingsprogrammer for turismen	Der skal udarbejdes udvekslingsaftaler med sydlige del af kloden i lav sæsoner, for at fastholde arbejdsstyrken. Derudover skal der oprettes tilbud omkring udveksling mellem nabolandes arbejdskraft	Uddannelse / Arbejdsmarked	Ervherv	
	Initiativ 37 - Fast-track for international arbejdskraft	Der skal sikres fast-track ordning til udenlandsk arbejdskraft for at løse akut behovet for arbejdskraft	Uddannelse / Arbejdsmarked	Ervherv	
	Initiativ 38 - Opkvalificering af unge i turismesektoren	Der skal udvikles handleplaner med henblik på kvalificering af unge inde for turismen, samt oprette kurser inde for turisme til unge der står uden for arbejde eller uddannelse	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 39 - Beredskabsuddannelser for turismeaktører	Der skal oprettes beredskabs- og førstehjælpskurser til uddannelsessystemet	Uddannelse / Arbejdsmarked	Sundhed	
	Initiativ 40 - Kompetenceoplysning til befolkningen	Vi skal øge videnen i befolkningen omkring kompetencebehovet inden for turisme	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 41 - Kompetenceanalyse, uddannelsesbehovsanalyse og videreuddannelse	Der skal udarbejdes en analyse af de efterspurgte kompetencer og videreuddannelse. Uddannelsesbehovet skal afdækkes på tværs akademiske niveauer	Uddannelse / Arbejdsmarked	Arbejdsmarked	
	Initiativ 42 - Uddannelses- og aktiveringstilbud	Der skal laves en opdatering af lokale uddannelses- og aktiveringstilbud	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 43 - Vejledningsoptimering i turismesektoren	Der skal udføres opdateringer af vejledning og vejledningstilbud om uddannelses- og jobmuligheder i turismesektoren	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 44 - Opkvalificeringskurser	Der skal udarbejdes kurser til turistaktører for opkvalificering	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 45 - Turismeundervisning	Turisme skal indføres som fag i folkeskoler, og på tværs af uddannelsesniveauer	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 46 - Uddannelsesstilbud	Der skal oprettes målrettet uddannelses- og opkvalificeringstilbud, samt oprettelse af nye turist relaterede uddannelser herunder også erhvervsuddannelser	Uddannelse / Arbejdsmarked	Arbejdsmarked	
	Initiativ 47 - Decentral turismeuddannelse	Der skal etableres decentrale undervisere til kurser, samt oprettelse af tilbud til decentrale turismekurser til turistaktører for opkvalificering	Uddannelse / Arbejdsmarked	Arbejdsmarked	
	Initiativ 48 - Lovgivning om udendørs arbejde	Der skal laves en opdatering af lovgivning for udendørs arbejde, således der sikres bedre arbejdsvilkår i turismen	Uddannelse / Arbejdsmarked	Arbejdsmarked	
	Initiativ 49 - Guide uddannelsesportal	Der skal oprettes en Guide uddannelsesportal hvor man kan tage et online basalt guidekursus	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 50 - Turismeorienteret 10. klasse	Der skal etableres en ny 10. klasse med turisme indblik	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 51- Outfitter Uddannelse	Outfitter Uddannelsen skal genoprettes, så der kan oprettes yderligere tilbud	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 52 - helikopterpilotstøtteprogram	Der skal oprettes støtte til helikopteruddannelse	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 53 - Kompetencekurser for international arbejdskraft	Der skal oprettes kompetenceudviklende uddannelser til udenlandsk arbejdskraft	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 54 - Revuering af Nordplus	Brugen af Nordplus for guideuddannelse skal revideres	Uddannelse / Arbejdsmarked	Uddannelse	
	Initiativ 55 - Bæredygtighedsordninger for turismeaktører	Der skal oprettes bæredygtighedscertificeringsordninger til turismeaktører	Natur	Ervherv	
	Initiativ 56 - Whistleblower ordning for turismesektoren	Oprettelse af Whistleblower ordning til turistvirksomheder, der skal fungere som et hjælpemiddel for små lokalsamfund til at kunne indberette overtrædelser	Natur	Ervherv	
	Initiativ 57 - Oprettelse af fond til opstart af klimavenlige initiativer til turismeaktører	Der skal oprettes en fond til opstart af klimavenlige initiativer til turismeaktører	Natur	Ervherv	
	Initiativ 58 - Bæredygtighedstrategi	Der skal udvikles en bæredygtighedstrategi, der skal have fokus på praktisk omstilling der kan realiseres i branchen på længere sigt	Natur	Ervherv	
	Initiativ 59 - Zoneinddeling for bæredygtig turisme	Zoneinddeling for turismen skal indføres, der skal sikre en balanceret udvikling og adgang til attraktive turistområder	Natur	Ervherv	
Initiativ 60 -Grøn vækst	Der skal være monitorering af Grøn vækst midler	Natur	Ervherv		

Bæredygtighed	Initiativ 61 - Bæredygtige turister	Der skal oprettes adfærdsguidelines til turister, samt en udvikling af turismestandarder. Dermed vil der øges en sikkerhed blandt turister færden i vort land	Natur	Miljø	
	Initiativ 62 - Ny Nationalparkoprettelse	Der skal etableres en ny nationalpark	Natur	Miljø	
	Initiativ 63 - Føndingmodel for Nationalparkinitiativer	Der skal oprettes et design af en føndingproces til kommerciel udnyttelse for nationalpark	Natur	Miljø	
	Initiativ 64 - Udvikling af ekspeditionsturismen	Der skal udføres en analyse af den økonomiske effekt af ekspeditionsturisme, udarbejdes en strategi for ekspeditionsturisme, fastsættes en definition og afsætte krav for ekspeditionsturisme samt hjerntagelse og opdatering af Rejsebekendtgørelsen	Produktudvikling	Miljø	
	Initiativ 65 - Miljøfond for turistprojekter	Der skal oprettes en miljøfond finansieret af turister, der skal være med til at betale for nye miljøbevidste projekter	Natur	Miljø	
	Initiativ 66 - Frivillige projekter for miljøbevidste turister	Der skal oprettes frivillige projekter til turister, der skal være til gavn for vort lokalsamfund	Natur/produktudvikling	Miljø	
	Initiativ 67 - Selvforsyningsprogrammer i turismesektoren	Selvforsyningen skal udvikles, for at øge landets selvforsyningsgrad	Natur/produktudvikling	Energi	
	Initiativ 68 - Energiudvikling og distribution	Der skal være en optimering på at udvikle og distribuere energi	Anlæg	Energi	
	Initiativ 69 - CO2 Finanserings- og reduktionsinitiativer	Der skal udvikles finansieringsmuligheder til CO2-rapportering og reduktion	Natur	Erhverv	